

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf. II. 20.755/2009/8. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Sztás Benedek ügyvéd (3525 Miskolc, Palóczy u. 15. szám) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, a Dr. Bistei Attila ügyvéd (3531 Miskolc, Győri Kapu 48-50. szám) által képviselt I.rendű alperes neve I. rendű, kiskorú II.rendű alperes neve II. rendű, kiskorú III.rendű alperes neve III. rendű, kiskorú IV.rendű alperes neve IV. rendű és kiskorú V.rendű alperes neve V. rendű (című lakosok), valamint VI. rendű alperes neve (címe) VI. rendű alperesek ellen ajándék visszakövetelése iránt indított perében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 23. P. 22.722/2006/71. sorszámu, 72. sorszám alatt kijavított ítélete ellen a felperes által 73. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság kijavított ítéletét részben megváltoztatja, és megállapítja, hogy a ... forgalmi rendszámú **R.** típusú személygépkocsi 1/2 hányada a felperes tulajdonát képezi, és kötelezi az I. rendű alperest, hogy a gépkocsit 3 napon belül irataival együtt adja a felperes birtokába. A felperes által fizetendő elsőfokú perköltség összegét 800.000 (Nyolcszázezer) forintra, az általa megtérítendő kereseti illeték összegét 893.700 (Nyolcszázkilencvenháromezer-hétszáz) forintra leszállítja, és kötelezi az I. rendű alperest, hogy külön felhívásra térítsen meg az államnak 6.300 (Hatezer-háromszáz) forint kereseti illetéket.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alpereseknek egyetemlegesen 150.000 (Egyszázötvenezer) forint fellebbezési költséget és külön felhívásra térítsen meg az államnak 893.700 (Nyolcszázkilencvenháromezer-hétszáz) forint fellebbezési illetéket.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy külön felhívásra térítsen meg az államnak 6.300 (Hatezer-háromszáz) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A felperes és a VI. rendű alperes 1971. augusztus 7-től 2006. október 30-ig házastársak voltak, a házastársi életközösségük 2003. márciusában szakadt meg. Az I. rendű alperes a VI. rendű alperes 1965-ben született vérszerinti gyermeke, 6 éves korától a felperes nevelt gyermeke. A II-V. rendű alperesek az I. rendű alperes kiskorú gyermekei.

Az I. rendű alperes tulajdonát képezte a M., **F.** u. ... szám alatti lakás. Ennek tulajdonjogát a Magyar Államtól szerezte az 1988. május 14-én kelt adásvételi szerződéssel 537.000 Ft vételár ellenében, amelyből a vételkor az ifjúsági takarékbetétje és az azzal azonos összegű 89.841 Ft kedvezményes hitel felhasználásával 315.159 Ft-ot fizetett ki, s a hátralékos vételárat havi 39 Ft-os részletekben kellett teljesítenie. Az ingatlant bérlet útján hasznosította, majd 1990. október 4-én kelt adásvételi szerződéssel értékesítette a bérlőnek 1.300.000 Ft vételárért.

Az I. rendű alperes az 1990. november 19. napján kelt adásvételi szerződésekkel a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei OTP Igazgatóságtól megvásárolta a M., **P.** u. szám alatti társasházi lakás és garázs ingatlanokat. A garázs vételára 138.945 Ft volt, amit hiánytalanul megfizetett. A lakás 1.740.000 Ft-os vételárából a szerződéskötéskor 1.240.000 Ft-ot fizetett ki. A vételár-hátralék megfizetéséhez 500.000 Ft általános törlesztési támogatású kölcsönt vett igénybe 15 éves futamidőre, havi 7.170 Ft-os törlesztési kötelezettséget vállalva. A hitelkötelelem egyenes adósa volt az I. rendű alperes mellett a VI. rendű alperes, a készfizető keze a felperes.

A M., **L.** . szám alatti ingatlan tulajdonosai fejenként 10/40 arányban a II. és a III. rendű alperesek voltak. Tulajdonjogukat az ingatlanban 10/20 arányban tulajdonos **KB-** től szereztek egymás között egyenlő arányban 1/20 illetőségre ajándékozás, 9/20 illetőségre adásvétel jogcímén, az utóbbit az 1999. november 3. napján kelt adásvételi szerződésben meghatározott 5.500.000 Ft vételárért, a felperes és a VI. rendű alperes haszonélvezeti jogával terhelt.

A II-III. rendű alperesek a tulajdoni hányadukat a felperes és a VI. rendű alperes ingyenes haszonélvezeti jogról lemondása mellett 2002. április 12. napján kelt ingatlan adásvételi szerződés alapján 12.250.000 Ft vételárért értékesítették.

A II-III. rendű alperesek 2002. május 28. napján kelt adásvételi előszerződéssel egymás között egyenlő arányban megvásárolták a **H., R.** u. . szám alatti lakóház, udvar, gazdasági épület megjelölésű belterületi házasingatlant 10.000.000 Ft vételárért, melynek teljes kiegyenlítése 2002. június 11. napján történt meg.

A M., **C.** u. szám alatti lakóház, udvar megjelölésű belterületi ingatlan egymás között egyenlő arányban a felperes és a VI. rendű alperes tulajdonát képezte.

A VI. rendű alperes 6/16 tulajdoni hányadát egymás között egyenlő arányban a IV-V. rendű alpereseknek ajándékozta, kiknek tulajdonjoga e jogcímen az ingatlan-nyilvántartásba 2004. november 8-án bejegyzést nyert.

A 2004. november 10-i bejegyzés szerint az ingatlannak tulajdonosa 6/16 részben adásvétel jogcímén a felperes, és 2/16 - 2/16 részben ugyancsak adásvétel jogcímén a II. és III. rendű alperesek.

A II. és III. rendű alperesek tulajdonjoga bejegyzésének alapja a felperessel és a VI. rendű alperessel, mint eladókkal 2002. június 4. napján megkötött adásvételi szerződés, amely szerint az eladók a tulajdoni hányadukból 1/8 - 1/8 részt összesen 2.250.000 Ft-ért értékesítettek az II. és III. rendű alpereseknek. A szerződés rögzíti, hogy a vételárat a **L.** utcai ingatlan eladási árából fizetik meg, melynek megtörténtét az eladók 2002. június 10-én kelt, az ingatlan-nyilvántartási bejegyzéshez adott hozzájáruló nyilatkozatukban elismerték.

Az I. rendű alperes és családja 1991-től a **C.** utcai ingatlanban él, a felperes és a VI. rendű alperes a **P.** utcai ingatlanban lakott, ahonnan a **h-i** ingatlanba költöztek, annak megvételét és felújítását követően. A **h-i** ingatlan jelenleg is a felperes birtokában van, a többi ingatlant az I. rendű alperes birtokolja.

A **h-i** ingatlant a VI. rendű alperes 2003. május 20-án hagyta el, miután május 19-én őt a felperes tettelesen bántalmazta, amiért a felperes büntetőjogi felelősségre vonása is megtörtént, súlyos testi sértés okozása miatt.

A gépjármű nyilvántartás szerint az I. rendű alperes tulajdonát képezi a 2000. október 30. napján lízingszerződéssel megvásárolt ... forgalmi rendszámú **R.** típusú személygépkocsi, melynek vételára 3.574.000 Ft volt. Ebből kifizetésre került a megrendeléskor 100.000 Ft, az átvételkor 1.500.000 Ft, és a fennmaradó vételárrész megfizetésére 70.000 Ft-ot meghaladó részletekben postai befizetések útján került sor. A gépkocsit 2000. október 17. napján az I. rendű alperes a felperes ingyenes használatába adta, majd 2006. október 30-án a felperes és a VI. rendű alperes bontóperi tárgyalásának napján az I. rendű alperes visszavette, és azt azóta ő birtokolja.

Az I. rendű alperes 1985-től képesítés nélküli tanítóként dolgozott, majd a diplomája megszerzését követően 1990. augusztus 16. napjától a ...-be kapott tanári kinevezést, 10.500 Ft havi illetménnyel. 1982-től kutyatenyésztéssel is foglalkozik. A felesége fizioterápiás asszisztens, a jövedelme igazolásához a perben nem járult hozzá. A felperes 28 éven át a ... kereskedelmi igazgatója volt, átlagon felüli jövedelemmel rendelkezett, 1998-tól nyugdíjas. A VI. rendű alperes 1988-tól a ... Kórházban volt ápolási főnővér havi 100.000 Ft jövedelemmel, 1998-tól nyugdíjas. A felperes és a VI. rendű alperes a házassági vagyonszövetségükben a perben igazoltan jelentős megtakarításokkal rendelkeztek, míg az I. rendű alperes megtakarítást nem igazolt, a felperesénél jóval szerényebb összjövedelemmel bírt.

A felperes módosított keresetében kérte, hogy a bíróság ajándék visszakövetelése jogcímén adja tulajdonába a **P.** u. 4. szám alatti lakás és garázs ingatlanokat 1/1 arányban, a **C.** u. 19. szám alatti ingatlannak a II. és III. rendű alperesek nevében nyilvántartott 2/16 - 2/16 illetőségét, valamint a **h-i** ingatlant 1/1 arányban.

A IV., V. és VI. rendű alpereseket annak tűrésére kérte kötelezni, hogy az I-III. rendű alperesektől ajándék visszakövetelése jogcímén a fenti ingatlan illetőségeket megszerezte. Kérte a földhivatal megkeresését a tulajdonjog-változás bejegyzése érdekében.

Másodlagosan az ingatlanok vonatkozásában az alpereseket összesen 35.000.000 Ft megfizetésére kérte kötelezni a nyilvántartott tulajdoni hányadukhoz igazodó megbontásban, ugyancsak ajándék visszakövetelése jogcímén.

A **R.** gépkocsi $\frac{1}{2}$ illetőségére házastársi vagyonszövetség jogcímén kérte tulajdonszerzése megállapítását, és az I. rendű alperesnek a gépkocsi kiadására kötelezését.

Az ajándék visszakövetelésére alapított kereseti kérelme jogcímekeként a Ptk. 582. §-ának (3) bekezdését jelölte meg. A keresete tényalapjaként előadta, hogy a **C.** utcai ingatlan kivételével a többi ingatlanban az I-III. rendű alperesek tulajdoni illetőségeit a VI. rendű alperessel a házassági közös vagyomból ők vásárolták, és az életközösségük fennállása alatt azokat az alperesek nevére írták. Az I. rendű alperes és felesége - aki a négy gyerekkel tíz évig GYES-en volt - jövedelme a megélhetésüket is csak szűkösen fedezte, a kutyatenyésztésből ez időben jelentős jövedelmet nem ért el, ingatlanvásárlást biztosító jövedelemmel nem rendelkezett, megtakarítása nem volt. A **F.** úti ingatlan - amit az I. rendű alperes ugyancsak az ő segítségével vásárolt meg, - eladási ára a **P.** utcai ingatlanok vételárát sem fedezte, az igénybevett hitelt a közös vagyomból ő és a VI. rendű alperes törlesztette, amit bizonyítanak a birtokában lévő befizetési csekkek. Ezen ingatlanok összbekerülési költsége 4.200.000 Ft volt, mivel szerkezet kész állapotban voltak az adásvétel időpontjában és a befejező munkálatokat is ő finanszírozta.

A **L.** utcai ingatlanban a II. és III. rendű alperesek nevében nyilvántartott tulajdoni illetőség ellenértéke ténylegesen 7.500.000 Ft volt, amit a házastársi közös vagyomból a VI. rendű alperessel közösen ők viseltek, 7.000.000 Ft-ot a csatolt kifizetési pénztárbizonylatokkal igazoltan a szerződéskötést közvetlenül megelőzően a Magyar Államkincstárnál vezetett értékpapírszámláról vettek ki, és azt 500.000 Ft készpénz megtakarítással egészítették ki.

A **h-i** ingatlant a **L.** utcai ingatlan eladási árából vásárolták, mely ingatlanra azért nem alapíthattak haszonélvezeti jogot, mert a **L.** utcai ingatlan értékesítésekor adójogi megfontolások miatt ingyenesen mondtak le a haszonélvezeti jogukról.

Annak elkerülése végett, hogy a **L.** utcai ingatlan eladási árából fennmaradó 2.250.000 Ft-ot gyámhatósági fenntartásos betétkönyvbe kelljen helyezni határoztak úgy, hogy a **C.** utcai ingatlanban fennálló tulajdoni hányadukból $\frac{2}{16}$ - $\frac{2}{16}$ illetőségre a II. és III. rendű alperesekkel adásvételi szerződést kötnek, ténylegesen azonban ajándékozás történt, a vételárként megjelölt összeget a **P.** és a **h-i** ingatlanok felújítására fordították.

Az ajándék nyújtására csak és kizárólag a VI. rendű alperessel fennállt házasságára tekintettel annak reményében került sor, hogy az tartósan, életük végéig fennmarad. Azért írták az ingatlanokat az I-III. rendű alperesek nevére, mert a VI. rendű alperessel azt beszéltek meg, hogy így haláluk esetén nem kell örökösödési illetéket fizetniük. Úgy gondolták és a VI. rendű alperessel azt beszéltek meg, hogy az ingatlanokkal majd ők rendelkeznek, nyugdíjasként azokat bérbeadás útján hasznosítják, hogy a jövedelmüket kiegészítve a megszokott színvonalon élhessenek.

A VI. rendű alperes mozgáskorlátozott volt, és az őt illető kedvezmény felhasználásával már vásároltak egy Volkswagen Jetta személygépkocsit, amit kizárólagosan az I. rendű alperes használt. A **R.** személygépkocsit is a VI. rendű alperes nevében rendelték meg, remélve, hogy a mozgáskorlátozott kedvezményt ismételten igénybe vehetik, miután azonban erre lehetőség nem volt, a gépkocsit az I. rendű alperes nevére írták, és annak vételárát mind a szerződéskötéskor befizetett hányadot, mind a havi 70-75.000 Ft-os lízingdíjakat a házastársi közös vagyomból ő és a VI. rendű alperes fizette meg, melyet bizonyítanak a birtokában lévő befizetési bizonylatok. Mivel a gépkocsi az I. rendű alperes nevében volt, vele ingyenes használati megállapodást kötött, a gépkocsit az első pillanattól kezdve ő birtokolta és használta, viselte annak biztosítása és adóterheit, mindaddig, míg a gépkocsi birtokától az I. rendű alperes fondorlattal meg nem fosztotta. Mivel az ingó

adásvétele írásbeli alakhoz nem kötött, a gépkocsi a VI. rendű alperessel közös házastársi vagyontársaság része, és annak 1/2 tulajdonjoga őt illeti meg.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Vitatták az ajándékozás tényét, állították, hogy az alperesek a peresített tulajdoni hányadaikat ingatlan adásvétel útján szerezték meg, amit bizonyítanak az adásvételi szerződések és az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés jogcíme. A felperes 1998-tól nyugdíjas, nem volt akkora anyagi lehetősége, hogy az általa állított ajándékozást teljesíthette volna, egyébként is házastársi vagyontársaságban élt a szerződéskötések idején. Az I. rendű alperes annak igazolására, hogy a **P.** úti ingatlan megvásárlásához az anyagi lehetősége adott volt, csatolva a **F.** úti ingatlant vételére és értékesítésére vonatkozó adásvételi szerződést, igazolta, hogy 1990-ben bérleti díjból 165.000 Ft bruttó összegű jövedelme volt, és hivatkozott arra, hogy 1982-től a Megyei ... Egyesület elnöke, mely tevékenységéből is rendszeres jövedelme származik. Hivatkozott arra, hogy a házasságkötésükkor a felesége különvagyonú lakásingatlannal rendelkezett, amit 1997-ig bérlet útján hasznosítottak, ekkor értékesítették és a vételárból adásvétel jogcímén a II. és III. rendű alperesek a **K.** u. 12. szám alatti, öröklés jogcímén 1/3 arányban a VI. rendű alperes tulajdonát képező ingatlanban személyenként 1/3 - 1/3 tulajdoni illetőséget szereztek, vagyis saját vagyonnal is rendelkeztek. A **h-i** ingatlan és a **C.** utcai ingatlanban a II. és III. rendű alperesek a **L.** utcai ingatlan vételárból szereztek tulajdonjogot adásvétel jogcímén.

Állították, hogy az ajándék visszakövetelésének helye nincs. A felperes és a VI. rendű alperes ugyanis az I. rendű alperest saját gyermekükként nevelték, s ugyanez vonatkozik az unokára is, akikkel a házassága felbontása ellenére a felperes továbbra is tart és tarthat is kapcsolatot, ebben az I. rendű alperes nem akadályozza. Az a feltevés, hogy a házasság hosszú és boldog lesz, beigazolódott, hisz azt 32 év együttélés után bontották fel. A házasság megromlásának és felbontásának oka kizárólag a felperes azon magatartása volt, hogy idős korára agresszív lett, a VI. rendű alperest rendszeresen bántalmazta, a VI. rendű alperes sérelmére elkövetett súlyos testi sértés bűncselekménye miatt jogerősen is elítélték, a házasság felbontását is ő kezdeményezte. Ezért a PK. 76. számú állásfoglalás V. pontja alapján az ajándék visszakövetelhetősége egyébként is kizárt volna. Állították, hogy a felperes házastársi életközössége a bontóperi ítéletben megállapított 2003. március hónapjával szemben a 2003. május 19-én elkövetett súlyos testi sértés bűntette miatt, azt követő napon szakadt meg.

Az I. rendű alperes hivatkozott arra, hogy a gépkocsi az ő tulajdona, amit a törzskönyv és a forgalmi engedély is igazol, azt ő vásárolta meg, a vételárat részben készpénzben, részben hitelből ő fizette meg. 2001. március 26. napján értékesített egy Skoda személygépkocsit 150.000 Ft vételárért és egy Fiat Unó típusú személygépkocsit 550.000 Ft-ért. A lízingdíjakat e vételárból és a saját pénzéből fizette, miként a **P.** utcai lakás hitel törlesztő részleteit is. A felperes azért birtokolhatja a befizetési bizonylatokat, mert azok egyéb személyes holmijaikkal együtt a II. és III. rendű alperesek kizárólagos tulajdonát képező **h-i** ingatlanban vannak, és a felperes a tiltakozásuk ellenére turkál az ő személyes holmijaik között, és így próbál bizonyítékot kreálni a tényállításai alátámasztására.

A VI. rendű alperes személyes nyilatkozata szerint csak a **C.** utcai ingatlanban történt ajándékozás a IV. és V. rendű alperesek javára a saját tulajdoni illetőségére, a többi ingatlan vonatkozásában adásvételi szerződést kötöttek. Nem vitatta, hogy a felperes az átlagot meghaladó jövedelemmel rendelkezett, és magának is jó jövedelme volt.

Az elsőfokú bíróság kijavított ítéletével a felperes keresetét elutasította, kötelezte a felperest az állam javára felhívásra 900.000 Ft kereseti illeték, az alperesek javára egyetemlegesen 1.288.130 Ft perköltség 15 napon belüli megfizetésére.

Ítéletének indokolásában a felperes, valamint az I. rendű alperes és a VI. rendű alperes személyes nyilatkozatai, a jövedelmi helyzetüket igazoló okiratok alapján tényként az állapította meg, hogy a perbeli szerződéskötések időszakában mind a felperes, mind az I. rendű alperes rendelkezett jövedelemmel, megtakarítással. A felperes a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján reá háruló bizonyítási kötelezettségének eleget tenni nem tudott, bírói bizonyossággal nem volt megállapítható, hogy az ő pénzéből, illetve a házastársával közös vagyonból került volna sor a vételárak kifizetésére. Ugyancsak nem nyert hitelt érdemlően bizonyítást az az állítása, hogy a **R.** gépkocsi megvásárlása is a közös vagyonból történt volna. A felperes ugyanis azt nem tudta bizonyítani, hogy mikor és milyen összegű készpénzt ajándékozott az I-III. rendű alperesek részére ingatlanok és gépkocsi vásárlása céljából, s az sem nyert bizonyítást, hogy a perbeli időszakban kivett felperesi megtakarításokat az ingatlanok megvásárlására fordították volna. A befizetések igazolására csatolt csekkszervények mindegyike az I. rendű alperes nevére szól, s az I. rendű alperes megfelelő magyarázatot adott arra, hogy azokhoz hogyan jutott hozzá a felperes. Ezért a felperes kereseti kérelmét elsődlegesen az ajándékozás tényének bizonyítottsága hiányában találta megalapozatlannak.

Megállapította továbbá, hogy az ajándék visszakövetelésének feltételei egyébként sem állnának fenn. A felperes a kereseti kérelmét a Ptk. 582. §-ának (3) bekezdésére alapította, amely rendelkezés, s az ehhez kapcsolódó PK. 76. számú állásfoglalás I. pontja értelmében az ajándékozás alapjául szolgáló feltevés végleges megghiúsulása miatt csak akkor követelhető vissza az ajándék, ha valamilyen lényeges körülményre vonatkozó, a megajándékozott személye és magatartása által befolyásolható körülményre vonatkozó feltevés indította az ajándékozót az ajándékozásra, s e feltevés nélkül az ajándékozásra kétséget kizáróan nem került volna sor. Az egységes bírói gyakorlat szerint ilyen feltevés megghiúsulása esetében is csak akkor van mód az ajándék visszakövetelésére, ha a feltevést az ajándékozó az ajándék elfogadását megelőzően kifejezetten vagy a megajándékozott által kétséget kizáróan felismerhetően kinyilvánította, s azt a megajándékozott elfogadta. Az ajándékozó reményei, elképzelései a feltevéssel nem azonosíthatók, nem követelhető vissza az ajándék olyan feltevés végleges megghiúsulására alapítottan sem, amely az ajándékozónak a körülmények jövőbeni kedvező alakulásával, jelen esetben a házasság tartósságával kapcsolatos olyan általános elképzelését tükrözi, amely a megajándékozott személyétől, magatartásától teljesen független, amelyre ezért a megajándékozottnak nem is lehet befolyása.

A felperes feltételként a házassága tartósságában való reményét fogalmazta meg, ami teljesült, hisz az életközösségük a VI. rendű alperessel 32 évig fennállt. Emellett pedig a felperes a nyilatkozata szerint csak a VI. rendű alperessel beszélte meg az ajándékozás motivációját, nem bizonyította, de nem is hivatkozott arra, hogy az ajándékozás időpontjában az I. rendű alperes, illetve a kiskorú alperesek tudomására hozta volna azt a feltevését, hogy a VI. rendű alperessel kötött házassága tartós lesz, személyes nyilatkozata szerint is a házastársával beszélte meg az ajándékozáskor a keresetlevelében előadottakat.

Az elsőfokú bíróság megállapította továbbá, hogy a PK. 76. számú állásfoglalás V. pontjában írt kizáró feltétel is megvalósult, nevezetesen, hogy nem követelhető vissza az ajándék, illetőleg a helyébe lépett érték, ha az ajándékozás alapjául szolgáló feltevés meghiúsulását az ajándékozó felróható magatartása okozta. Megállapította, hogy a perben rendelkezésre álló adatok aggálytalanul igazolták, hogy a házasság végleges megromlásában a felperes magatartása közrehatott, hisz maga is elismerte, hogy már 2002. augusztusában bántalmazta házastársát, és a felperes volt az, aki a házasság felbontását is kérte. A felperes nem bizonyította, hogy a házassági életközösség megszakadására a VI. rendű alperes magatartása miatt került volna sor, nyilatkozata szerint a házasságuk a VI. rendű alperes testvérének követelőzése és az I. rendű alperes pénzéhsége miatt romlott meg.

A **R.** személygépkocsi vonatkozásában megállapította, hogy, miután nem bizonyított, hogy annak vételárát a felperes ajándékként adta az I. rendű alperesnek, a 2000. október 17. napján írásba foglalt használati megállapodás a Ptk. 583. §-a szerinti haszonkölcsön szerződésnek minősül, s az I. rendű alperes a Ptk. 585. § (1) bekezdés b) pontján alapuló, a haszonkölcsönt megszüntető felmondási jogával élt a gépkocsi birtokba vételekor, annak birtoklására és használatára a Ptk. 98. §-a alapján ő jogosult.

Az ítélet ellen a keresetének történő helyt adás és az alperesek mindkét fokú eljárási költségben marasztalása iránt a felperes élt fellebbezéssel. Ebben sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság anélkül állapította meg terhére az ajándékozás tényének bizonyítatlanságát, hogy a bizonyítékok elemzését, mérlegelésének szempontjait és indokait az ítéletében kifejtette volna. A perben hitelt érdemlően igazolta, hogy az akkori jövedelmi viszonyokhoz képest jó anyagi körülmények között éltek a VI. rendű alperessel, komoly megtakarításaik voltak, a perbelieket meghaladóan is vásárolt ingatlanokat. Ezzel szemben ténykérdés, hogy az I. rendű alperes és házastársa igazolt jövedelmükhöz, illetve gyermekeik számához képest sohasem voltak olyan anyagi helyzetben, hogy akármilyen összegű megtakarításuk lehessen, ilyet nem igazoltak, arra védekezésükben sem hivatkoztak, ezért az elsőfokú ítélet ezzel ellentétes megállapítása iratellenes. Az I. rendű alperes saját forrást legfeljebb a **P.** utcai ingatlan vonatkozásában tudott részben igazolni, ebből azonban nem következik, hogy minden további ingatlanszerzés is az I. rendű alperes pénzéből történt volna. Az I. rendű alperes saját maga is igen alacsony jövedelmű személynek állította be magát, amikor az illeték megfizetéséhez kedvezményt kért. Az ingatlanok vonatkozásában csupán a bejegyzés jogcímével és az alapul szolgáló szerződések tartalmával védekezett, ezen felül az állítólagos pénzük forrására maga sem hivatkozott. Az elsőfokú bíróság anélkül vetette el, hogy a felperes által a perbeli időszakban kivett megtakarítások az ingatlanok vásárlására fordította volna, hogy az időbeliségek és az összegszerűség egybeesését nyomon követte volna. Az átlaghoz képest jó anyagi körülményeik mellett is a 7.000.000 Ft az ő gazdálkodásukban is olyan jelentős tétel volt, hogy azt csakis a **L.** utcai ingatlan vételárának kifizetésére fordíthatták. Az állandó bírói gyakorlat egyszerű vélelmet állít fel amellett, hogy a befizetéseket az teljesítette, akinek birtokában vannak ennek bizonylatai. Életszerűtlen és elfogadhatatlan az az I. rendű alperesi védekezés, hogy miközben 19 éve külön háztartásban élt, a befizetési csekkeket csak úgy nála hagyta volna. Jövedelmi viszonyaik figyelembe vétele mellett a családjuk megélhetésének veszélyeztetése nélkül sem a **P.** utcai lakás törlesztő részletét, sem a gépkocsi lízingdíját fizetni nem tudták volna.

Az elsőfokú bíróság anélkül állapította meg a visszakövetelés feltételeinek hiányát, hogy azzal az alperesek védekeztek volna, ilyen védekezést csak a garázs vonatkozásában terjesztettek elő. Az életközösségük megromlásáig az I. rendű alperessel és családjával is harmonikus családi kapcsolatban éltek, a szerződések megkötését családi megbeszélés és döntés előzte meg. Kifejezett kikötés nélkül is az ajándék jellegéből és értékéből az I. rendű alperes számára egyértelműnek kellett lennie, hogy kizárólag azért történtek az ajándékozások, mert a VI. rendű alperes a házastársa volt. Az ajándékozásra nem került volna sor, ha az I. rendű alperes nem a nevelt fia, és a gyermekeit nem szerette volna valódi unokáiként. Az pedig több mint illúzió és ellene érv nem lehet, hogy a házasság felbontása ellenére jó viszonyban maradhatna az alperesekkel.

A bíróság a házasságukat egyező akaratnyilvánítással, az okok feltárása nélkül bontotta fel, így teljességgel megalapozatlan az az ítéleti megállapítás, hogy a házasság megromlásában az ő magatartása hatott közre, ellenkezőleg, álláspontja szerint a házasságuk a VI. rendű alperes magatartása miatt romlott meg. A bántalmazás pedig az életközösség megszakadását követően történt. Álláspontja szerint a kereset megalapozottsága szempontjából nem bír jelentőséggel, hogy a megajándékozottaknak volt-e, vagy lehetett-e bárminő befolyásuk a házassági életközösségük mikénti alakulására. A **R.** gépkocsi vonatkozásában az I. rendű alperessel nem állt haszonkölcsön jogviszonyban, közöttük egy ingyenes üzembentartói szerződés jött létre, amit az motivált, hogy az ő pénzéből lett vásárolva az autó az I. rendű alperes nevére. Amilyen körülmények között az I. rendű alperes az autót birtokba vette, önmagában utal arra, hogy tudta az autót illetően az igazságot, felismerte, hogy egyéb jogszerű úton nem juthat annak birtokába.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelme - döntően az elsőfokú eljárásban előterjesztett védekezésüket megismételve - az elsőfokú ítélet helybenhagyására és a felperes másodfokú perköltségben marasztalására irányult. A felperes egyes nyilatkozatai közötti ellentmondást kiemelve a felperes szavahihetetlenségére hivatkoztak, változatlanul állították, hogy az elsőfokú eljárásban is már megnevezett forrásokból megfelelő jövedelemmel rendelkeztek a perbeli ingatlanok megszerzéséhez. Ezt bizonyítja általuk az elsőfokú eljárásban csatolt okiratok mellett önmagában az a tény is, hogy biztos anyagi háttér nélkül nem vállaltak volna négy gyermeket. Hangsúlyozták, hogy a felperes még a **L.** utcai ingatlan vétele előtt nyugdíjba ment, és a nyugdíján kívül semmiféle bevétele nem volt. A felperes hivatkozta, az illetékhivatalhoz benyújtott kérelemből is az derül ki, hogy a felperes nyugdíja körülbelül 10 %-kal kevesebb volt az I. rendű alperes egyedüli nettó jövedelmétől, családi pótlék és a felesége jövedelme nélkül, ráadásul e dokumentumból kiderül az is, hogy a **R.** törlesztő részletét a casco és a kötelező felelősségbiztosítást is az I. rendű alperes fizette, hisz havi rendszeres kiadásai között azokat szerepeltette. Álláspontjuk szerint az alperesek által igazolt jövedelmi adatokból kiderül, hogy a felperes lényegesen kevesebb jövedelemmel rendelkezett a kérdéses időszakban, mint az I. rendű alperes. Egy kivételével a pénzkifizetési bizonylatok dátumai nem esnek egybe a szerződéskötések időpontjával és ezen egy okirat hitelessége is kétséges, annak eredetijét kérésük ellenére a felperes mind a mai napig nem csatolta be. A felperes csak az elsőfokú ítélet indokolására tekintettel állította fellebbezésében, hogy családi megbeszélések előzték meg a döntéseket és a szerződéskötéseket, erre az elsőfokú eljárásban nem hivatkozott. A felperes nemcsak a büntetőeljárást is indukáló 1-2 esetben, hanem rendszeresen súlyosan

verte a VI. rendű alperest, mely verések már a **P.** utcában is megtörténtek, és a szomszédok értesítették az I. rendű alperest, hogy segítsen az édesanyjának. Az általuk becsatolt rendőrségi ügyeken kívül a felperes a bíróság előtt is elismert más, 2002. augusztusában történt bántalmazást. A felperes családtagoknak adott pénzjuttatási viszonyát jól példázza azon védekezése, hogy a feleségét azért verte meg, mert annak bátyja szeretett volna kisebb összegű kölcsönt kérni tőlük, csak úgy, minden papír nélkül. Ennek ismeretében aligha képzelhető el, hogy minden megtakarítását, az utolsó fillérig minden írás vagy bizonyíték nélkül a vele nem vérszerinti családtagoknak odaajándékozta. A felperes saját állítása szerint is úgy tekint az alperesekre, mint unokáira. Viszonyuk egymáshoz semmit sem változott, a felperes többször is felkereste a családot a **C.** utcai otthonában, közös fényképeket csinált, elkérte és megkapta a gyermekek telefonszámait, hogy velük tudjon kapcsolatot tartani. Kéri helyesbíteni az elsőfokú ítélet indokolását a házassági életközösség megszakadásának időpontjára, az helyesen 2003. május 20-a volt.

Az ítélet tábla a fellebbezést a keresetet teljes egészében elutasító érdemi döntést illetően csak kis részben találta alaposnak, az ítélet tábla indokolását azonban túlnyomó részt nem osztotta a következők miatt:

Az elsőfokú eljárás meglehetősen elhúzódott és megrekedt abban a nem lényegtelen kérdésben, hogy történt-e, vagy sem ajándékozás a felperes részéről, amely kérdésben terjedelmes, önismétlő, az eljárás előrehaladását nem segítő nyilatkozatok hangzottak el mindkét oldalról. Az elsőfokú bíróság a felek bizonyítási kötelezettségét helyesen határozta meg, amikor az ajándékozás tényének bizonyítását a felperesre, a saját erőből szerzés bizonyításának kötelezettségét az alperesekre hárította. A felek előadásainak, az általuk szolgáltatott okirati bizonyítékoknak és a per adatainak mérlegelését, valamint indokolási kötelezettségét azonban a fellebbezésben okkal kifogásoltan nem az eljárási törvénynek megfelelően teljesítette, melynek következtében az ajándékozás bizonyítottságának hiányára vonatkozó megállapításai nagyrészt okszerűtlenek és megalapozatlanok.

A Pp. 206. §-ának (1) bekezdése alapján a bíróság a bizonyítékok szabad mérlegelése során mérlegeli az egyes bizonyítékokat, azaz megállapítja azok bizonyító erejét, bizonyító értékét. Mérlegeli továbbá a bizonyítékokat a maguk összességében, figyelembe véve a felsorolt bizonyítékok összefüggéseit, esetleges ellentmondásait, a felek előadásait, a félnek a Pp. 206. §-a (2) bekezdése alá eső mulasztását vagy magatartását, és ezek alapján állapítja meg, hogy a felek tényállításait az általuk rendelkezésre bocsátott bizonyítékok alátámasztották-e vagy sem. A bíróság által megállapított tényállás akkor felel meg az eljárásjogi szabályoknak, ha az összhangban áll a periratokkal, élet- és okszerű, logikus és helyes következtetéseken nyugszik. A bíróság szabad mérlegelésének korlátját az indokolási kötelezettség alkotja, ami a szabad mérlegelés ellenőrzései eszköze. A bíróság ítéletében köteles megjelölni a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett körülményeket, különösen azokat az okokat, amelyek miatt valamely tényt nem talált bizonyítottnak, vagy amely miatt több bizonyíték közül egyeseket figyelmen kívül hagyott, míg másoknak jelentős bizonyító erőt tulajdonított.

A felek előadása abban egyező volt, hogy a **L.** utcai ingatlan eladási árából vásárolták a **h-i** ingatlant, és a **C.** utcai ingatlanban a II. és III. rendű alperesek tulajdonszerzését az

eladási árból fennmaradó 2.250.000 Ft felhasználása, a gyámhatósági betétkönyvbe elhelyezésének elkerülése motiválta, és e szempontból lényegtelen, hogy a felhasználás módját eltérően adták elő. A **L.** utcai ingatlan megszerzése 1999. novemberében, a **P.** utcai ingatlanoké 1990. novemberében történt. Ezért az ingatlanok ajándékozásának bizonyítottságát illetően a tényállás megállapításához elsődlegesen azon perbeli nyilatkozatok és bizonyítékok bírnak relevanciával, amelyek a feleknek az 1999. novemberét megelőző jövedelmére, megtakarításaira vonatkoznak. A feleknek a jövedelmeikre és megtakarításaikra tett személyes előadása (17. sorszámú jegyzőkönyv), a 15., 16., 31., 48., 50. és 60. sorszám alatt általuk szolgáltatott igazolások és okiratok tartalma alapján nem kétséges, hogy a **L.** utcai ingatlan megvásárlásához szükséges megtakarítással sem az I. rendű alperes, sem a tulajdonjogot szerző II. és III. rendű alperesek nem rendelkeztek, ennek ellenkezőjét még az I. rendű alperes sem állította, a vételár forrását soha nem nevezte meg. Bizonyítékként csak a szerződés tartalmára és a bejegyzés jogcímére hivatkozott, amit a felperes soha nem vont kétségbe, a vételár ajándékozását állította. A felek anyagi lehetőségei rendkívül távol álltak egymástól. A felperes komoly jövedelmet és megtakarítást igazolt, míg az I. rendű alperes jövedelme ennek közelében sem járt. Az I. rendű alperes jövedelmet csak 1990-92. évekre igazolt összesen bruttó 761.687 Ft összegben, amiben a **F.** úti ingatlan bérleti díja is benne foglaltatik (31. sorszám), míg ugyanezen időszakra a felperes igazolt jövedelme bruttó 2.375.367 Ft volt (48. sorszám). Az I. rendű alperesnek még 1999-ben is csak bruttó 997.385 Ft volt az igazolt éves jövedelme, míg a felperesnek 1992. évet követően is komoly, milliós nagyságrendet meghaladó jövedelme volt, így a például már 1994-ben is bruttó 1.228.099 Ft éves jövedelme volt, a munkabérén felül rendszeresen prémiumban is részesült. A felperes átlagot meghaladó jövedelmét a jelenleg az alperesekkel érdekközösségben lévő VI. rendű alperes is elismerte a személyes meghallgatásakor.

A felperes igazolta, hogy közvetlenül a szerződéskötést megelőzően, november 3-án 5.511.780 Ft-ot, ezt megelőzően október 22-én 449.515 + 315.530 Ft-ot, és szeptember 24-én 1.010.100 Ft-ot vett fel a Magyar Államkincstártól és az ... Banktól (15. és 50. sorszám) értékpapír eladás és kamathozam jogcímén. A november 3-án értékesített államkötvény lejárat ideje 2003. szeptember 24-e volt, a futamidő lejárt előtti veszteséggel történt értékesítésre más logikus magyarázat a perben nincs, minthogy azt a felperes a **L.** utcai ingatlan vételárának kiegyenlítésére fordította, ami következik mind a szoros időbeli egybeesésből, mind abból, hogy más forrást az I. rendű alperes a vételár megfizetésére nem igazolt. A felperes szavahihetőségét nem teszi aggályossá, hogy a szerződésben rögzített 5.500.000 Ft-os vételárral szemben a vételárat 7.500.000 Ft-ban jelölte meg, részint mert közismert tény, hogy az adásvételi szerződésekben a felek gyakorta a vételárat a ténylegesnél alacsonyabb összegben tüntetik fel, részint mert az 5.500.000 Ft csak az adásvétel jogcímén megszerzett tulajdoni hányad ellenértéke, és peradat, hogy azért, hogy a II-III. rendű alperesek az ingatlanban résztulajdonossá váljanak és ezáltal a társtulajdonos elővásárlási joga az adásvételi szerződésnek ne lehessen akadálya, ajándékozás jogcímén 1/20 arányban a **L.** utcai ingatlan tulajdonjogát megszerezték, és annak eldöntése, hogy e jogszerzés valóban ingyenes, avagy visszerhes volt-e, nem a jelen per tárgya volt.

A felperes tényállítását igazolja a II. és III. rendű alperesek tulajdoni hányadára az adásvételi szerződésben az ő és a VI. rendű alperes javára alapított haszonélvezeti jog is, mint ahogyan az I. rendű alperes és a felesége is haszonélvezeti jogot alapított a felperes

által nem vitatottan a saját forrásból a **K.** utcai ingatlanban a II. és III. rendű alperesek javára megvásárolt tulajdoni hányadra. Ez utóbbi szerzésnek a perben kétségbe nem vont forrása az I. rendű alperes házastársának különvagyonai ingatlanának értékesítéséből befolyt vételár volt, ami egyszersmind arra is bizonyíték, hogy az I. rendű alperes és felesége a saját forrásait önállóan befektették, emellett a **L.** utcai ingatlan vételárához szükséges forrással igazolt jövedelmükből nem rendelkeztek. Az I. rendű alperes ugyan állította, hogy a kutyatenyésztésből és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei ... Egyesület elnöki tisztségéből is származott jövedelme, ennek összegét azonban a '90-es évek elejétől annak végéig évi 200.000 Ft-ban határozta meg, ami amellet, hogy ezen tényállítást nem igazolta, a megjelölt összegszerűség nem jelent olyan többletjövedelmet, ami a **L.** utcai ingatlan vételárának forrásául szolgálhatott volna. Az I. rendű alperes felesége jövedelmének perbeli igazolásához nem járult hozzá, ami a Pp. 206. §-ának (2) bekezdése alapján a bizonyítékok mérlegelésekor az I. rendű alperes terhére esik.

A felperes ugyan a vételár ajándékozását állította, az egységes bírói gyakorlat szerint azonban ha a pénzösszeg ajándékozása meghatározott ingatlan megszerzésének célzatával történik, az annak felhasználásával megszerzett ingatlanra is gyakorolható - az egyéb feltételek fennállta esetén - a Ptk. 582. §-ának (3) bekezdése alapján az ajándék visszakövetelésének joga.

Ugyanez a megállapítás igaz a **L.** utcai ingatlan vételárán megszerzett **h-i** ingatlanra, és a **C.** utcai ingatlanban a II. és III. rendű alperesek tulajdoni hányadára. Miután a perben tényállás a felperesnek az egyéb peradatokkal is megerősített előadására volt alapítható, az ítélet tábla valóban fogadta el a felperes azon tényállítást is, hogy a II. és III. rendű alperesekkel ténylegesen ajándékozási szerződést kötöttek a **C.** utcai ingatlan hányadra, a névleges adásvételi szerződéssel lefedett vételárat a **P.** utcai lakás és a **h-i** ingatlan felújítására fordították. Az I. rendű alperes által állított tényleges adásvétel illogikus, és ellene szól, hogy teljesen életszerű és az I. rendű alperes által sem vitatott megtörtént tény, hogy a felperes és a VI. rendű alperes a beköltözésük előtt, illetőleg a kiköltözésüket követően a **h-i** és a **P.** utcai ingatlanokat felújították. Az I. rendű alperes ezen munkálatokkal kapcsolatban a felperes hozzá intézett kérdéseire semmilyen érdemi választ adni nem tudott, ami arra utal, hogy igaz az a felperesi tényállítás is, miszerint ezen felújításokat ő intézte, s miután ezzel az I. rendű alperes és a II-III. rendű alperesek tulajdonaként nyilvántartott ingatlanok gyarapodtak, nincs okszerű magyarázat arra, hogy a felperes e felújítási munkákat miért a saját további megtakarítása rovására finanszírozta volna, és nem az adásvételi szerződéssel a gyámhatósági betétől megmenekített vételár-hányadból.

A kifejtett indokok alapján az ítélet tábla az elsőfokú bíróságtól eltérően sikeresnek ítélte a felperes bizonyítási kötelezettségének teljesítését, és tényként állapította meg, hogy a II. és III. rendű alperesek tulajdonaként nyilvántartott **h-i** ingatlan, valamint a **C.** utcai ingatlanban ugyancsak ezen alperesek tulajdoni hányada ténylegesen a felperes és a VI. rendű alperesnek a közös vagyonuk terhére nyújtott ajándéknak minősül.

Az I. rendű alperes a perben a **F.** úti ingatlan 1.300.000 Ft-os eladási árán túl semmilyen megtakarítást nem igazolt, ennyit azonban igen, azt ugyanis a felperes sem állította, különösképpen nem bizonyította, hogy a **F.** úti ingatlan vételára is az ő és a VI. rendű

alperes ajándéka lett volna. Tény ugyanakkor az is, hogy a **F.** úti ingatlan nem volt tehermentes, az eladási árat részben az ingatlan tehermentesítésére kellett fordítani, de e nélkül is az eladási ár a **P.** utcai ingatlanok vételárát nem fedezte, 500.000 Ft hitelt kellett igénybe venni. Igaz az a felperesi előadás is, hogy mind a lakás, mind a garázs befejezési munkálatainak és a telefont kivéve a külső közmű kiépítésének költségeit - magából az adásvételi szerződésekből megállapíthatóan - a vevőknek a vételáron felül viselniük kellett. Az I. rendű alperes igazolt saját anyagi forrása tehát sem a teljes vételárát, sem a beköltöztetővé tétel költségeit nem fedezte, más forrás híján a közös vagyonból azt is a felperesnek és a VI. rendű alperesnek kellett viselnie, melynek aránya az alább kifejtendők miatt a döntés szempontjából irreleváns.

Valós a felperes azon tényállítása is, hogy az OTP-hitelt nem az I. rendű alperes törlesztette, arra az igazolt 10.500 Ft-os jövedelme a megélhetése veszélyeztetése nélkül fedezetet nem nyújtott. Az I. rendű alperes és családja a **h-i** ingatlanban soha nem lakott, önmagában a II. és III. rendű alperes nyilvántartott tulajdonjoga nem okszerű és életszerű magyarázat arra, hogy a személyes iratait miért tárolta volna a **h-i** ingatlanban, és nem a saját lakásául szolgáló **C.** utcai ingatlanban. Más elfogadható magyarázat a perben nincs a befizetési bizonylatok felperesi birtoklására, minthogy a hitelt a közös vagyonból ő és a felesége törlesztették. Tekintettel azonban arra, hogy a VI. rendű alperes a hitelkötelelemnek egyenes adósa, a felperes a kezeze volt, az ajándékozás ténye nem egyértelmű. A részbeni ajándékozás megállapítása mellett is azonban a Ptk. 582. §-ának (5) bekezdése a szokásos mértékű ajándék visszakövetelhetőségét kizárja. A felperes és felesége részéről a lakáshitel törlesztés annak esetenkéntiösszegszerűségére és elhúzódó időtartamára, valamint az I. rendű alperesnek és a felperesnek a VI. rendű alperessel fennállt házassága megszűntétől függetlenül a Ptk. 685. §-a b) pontja alapján az ajándékozás idején fennállt önálló közeli hozzátartozói kapcsolatára, annak a felperes által is hangoztatott harmonikus családi kapcsolatból következő érzelmi és a perben megismert egyéb tartalmára, összetartozásuk mélységére is figyelemmel az ítéltábla álláspontja szerint a szokásos mértékű ajándékot nem haladja meg. A felperes és az I. rendű alperes kapcsolatának minőségét jól példázza a mindkét oldal által hivatkozott, az illetékhivatalhoz benyújtott 2001. január 15-én keltezett kérelem, amely a felperest, a VI. rendű alperest és az I. rendű alperes családját közös háztartásban élökként tünteti fel, és a jelen perbe vitt vagyont is közös vagyonként szerepeltetik.

Az ítéltábla a **C.** utcai ingatlanban és a **h-i** ingatlanra a korábbiakban kifejtettek szerint megállapított, a II. és III. rendű alperesek részére nyújtott ajándék visszakövetelésére irányuló keresetet - annak megjegyzése mellett, hogy mivel az ajándékozás a VI. rendű alperessel fennállt házastársi vagyonközösség terhére történt, a felperes a visszakövetelés jogát eleve is csak $\frac{1}{2}$ arányban gyakorolhatná, - a visszakövetelésre alapot adó ok bizonyítottsága hiányában utasította el, és e kérdésben alapvetően osztotta az elsőfokú ítélet indokait.

Nyilvánvaló tény, hogy ezekre a juttatásokra a felperes és a VI. rendű alperes házasságának fennállta nélkül nem került volna sor. A szerződéseket a II. és III. rendű alperesek törvényes képviselőjeként az I. rendű alperes felesége írta alá, és mind az ő, mind az I. rendű alperes, de még a II. és III. rendű alperesek számára is evidencia volt az

ajándékozáskor annak tudata, hogy ők egy család, és azok is maradnak, s a dolog természetéből, az ajándék értékéből, a feleknek a perben megismert érzelmi és gazdasági kapcsolatából, s azon realizált tényből, hogy az I. rendű alperes a négy gyermek vállalásához a biztos anyagi és családi háttérrel a felperes és a VI. rendű alperes házasságában és anyagi támogatásában tapasztalhatta meg és remélhette a jövőre is, okserűen következik a felperes azon fellebbezési tényállításának hitelessége, hogy minden szerződés közös családi döntés eredményeként született, és a kiskorúak törvényes képviselője, valamint az I. rendű alperes előtt nem maradt rejtve a felperes és a VI. rendű alperes egymás közötti megbeszélésének tárgya és eredménye, ennek ellenkezőjével az elsőfokú eljárásban maguk az alperesek sem védekeztek. A felperes által a keresetben megjelölt feltevés kifejezett vagy legalább a megajándékozottak, illetőleg törvényes képviselőjük által kétséget kizáróan felismerhető módon kinyilvánításának hiányát az elsőfokú bíróság a Pp. 215. §-a ellenére a kereseti kérelem és ellenkérelem korlátain túlterjeszkedve állapította meg.

Abban viszont helyes az elsőfokú bíróság álláspontja, hogy a feltevésnek a megajándékozottak személyével vagy magatartásával kapcsolatos lényeges körülménynek kell lennie, olyannak, melynek a megajándékozottak irányába történt egyértelmű, vagy a körülményekből felismerhető megfogalmazása, kinyilvánítása ismeretében dönthet az ajándék elfogadásáról, amelynek teljesülésére befolyása, ráhatása lehet, és bízhat abban, hogy ha a feltevés szerint jár el, biztonságban tudhatja az ajándékot, az életkörülményeit azzal biztos számolva alakíthatja. A felperes házasságának fenntartása vagy megszüntetése pedig kizárólag a házasfelek személyes joga és döntése, arra sem a II. és III. rendű alpereseknek, sem a törvényes képviselőjüknek befolyása nem lehetett. Ennélfogva a keresetben megfogalmazott feltevés olyan nem meghatározó körülmény tekintetében állt fenn, melynek megghiúsulása nem vezethet a megajándékozott II. és III. rendű alperesek marasztalására.

A felperes keresetében arra nem hivatkozott, hogy az ajándékozáskor akár kifejezetten, akár a II-III. rendű alperesek törvényes képviselője által felismerhetően az ajándékozás fejében az unokákkal vagy a családjával szemben bármiféle olyan konkrét elvárás fogalmazott volna meg, ami véglegesen megghiúsult, és az olyan súlyú volt, amely nélkül az ajándékozásra kétség kívül nem került volna sor. A felperes ugyan utalt rá, hogy az I. rendű alperes gyermekeit úgy szerette, mintha vérszerinti unokái lettek volna, amely tény, és a többször is hivatkozott harmonikus családi kapcsolat elméletileg nem zárja ki az ajándékozás valóságos feltételeként annak lehetőségét sem, hogy a felperes nem kizárólagosan a VI. rendű alperessel sírig tartó házasságát, hanem amellelt és attól függetlenül az I. rendű alperessel és az unokáival az ajándékozáskor fennállt, a Ptk. 685. §-a b) pontján alapuló önálló rokoni, érzelmi, harmonikus kapcsolat fennmaradását is feltéve ajándékozott, amely esetben nem kizárólagosan a felperes és a VI. rendű alperes házassága körülményei, hanem a felperes és az I. rendű alperes, valamint a családjuk közötti önálló hozzátartozói kapcsolat érzelmi és egyéb tartalma, összetartozásuk mélysége, és az bírni jogi relevanciával, hogy házasságának felbontása ezt a kapcsolatot milyen módon befolyásolta, eredményezett-e a felperes és a II-III. rendű alperesek kapcsolatában olyan törést, ellentétet, amely az ajándékozás esetleges ezen valóságos

feltételének végleges meghíúsulását idézte elő, és amelynek előzetes ismerete nélkül a felperes részéről az ajándékozásra nem került volna sor.

A felperes azonban ilyen feltevésre nem hivatkozott, erre nézve tényállást sem adott elő. Miután a feltevés meghíúsulása az ajándékozó és a megajándékozott viszonylatában vizsgálendő, helyes az elsőfokú bíróság azon megállapítása, hogy a felperes házasságának felbontásából okvetlenül nem következik kapcsolata megromlásának szükségszerűsége a II. és III. rendű alperessel, erre a felperes sem hivatkozott, e vonatkozásban tényállást, bizonyítékot nem adott elő. Az I. rendű alperes azon tényállítását, hogy az unokákkal a jó kapcsolatot zavartalanul fenntarthatja, abban őt eddig sem akadályozta és a jó kapcsolat ténylegesen működik is, sem nyilatkozatában, sem tényekkel és bizonyítékokkal nem cáfolta.

A kifejtett indokok alapján a felperes keresetét a II. és III. rendű alperesekkel szemben elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezés is megalapozott.

A fenti indokok következtében a döntés szempontjából sem a házastársi életközösség megszakadása időpontjának, sem annak jelentősége nincs, hogy a házasság kinek a hibájából romlott meg. Ezért csak a teljesség igénye miatt tér ki az ítélet arra, hogy bontóperi keresetében a felperes az életközösség megszakadását 2002. végére tette, és a VI. rendű alperes volt az, aki 2003. márciusában határozta meg, amit végül is a felperes elfogadott. Ezzel szemben az alpereseknek kellett volna bizonyítaniuk, hogy az életközösség a 2003. május 19-i bántalmazás miatt ekkor, illetve az ezt követő elköltözásszel szakadt meg, amely tényre a fellebbezési ellenkérelem 2. számú melléklete önmagában nem elégséges bizonyíték. Az életközösség megszakadása és az utolsó közös lakás végleges elhagyása ugyanis nem egy és ugyanaz, a melléklet tartalma lehet pontatlan ügyvédi megfogalmazás is, a bontóperben az érintettek egyezően másképp nyilatkoztak.

Ugyancsak a teljesség igénye miatt tér ki az ítélet arra, hogy a PK. 76. számú állásfoglalás V. pontja és az egységes bírói gyakorlat szerint az ajándék akkor nem követelhető vissza, ha az ajándékozás alapjául szolgáló feltevés meghíúsulását kizárólagosan az ajándékozó felróható magatartása okozta. Abban az esetben, ha a házasság felbontása egyező akarat-nyilvánítással, az okok feltárása nélkül történt, az ajándékozó kizárólagos felróható magatartását az erre hivatkozó félnek kell bizonyítania és az ajándék visszakövetelése iránti perben kell a házasság felbontásának okait feltárni. Ha az ajándékozó magatartása nem kizárólagos ok, az felróhatósága esetében sem lehet akadálya az ajándék visszakövetelésének. Az elsőfokú bíróság tévesen alkalmazta a PK. 76. számú állásfoglalás V. pontját a felperes felróható közrehatását megállapítva a házasság felbontásában. A büntetőeljárásra is okot adó bántalmazások az életközösség megszakadását követték, s abból a felperes által elismert tényből, hogy 2002. augusztusában, egy vita hevében a VI. rendű alperest az ágyra lökte, a felperes kizárólagos felróható magatartása még nem következik. A büntetőeljárásban fellelhető rendőri jelentés szerint a szomszédok időnként tapasztalták a házastársak veszekedését, annak konkrét okáról, vagy tettelegességről azonban tudomásuk nem volt. A rendelkezésre

álló peradatok alapján tehát a felperes kizárólagos felróhatósága nem állapítható meg. Az elsőfokú bíróság e kérdésben a Pp. 3. § (3) bekezdésén alapuló tájékoztatási kötelezettségét az alperesek irányában elmulasztotta, emiatt azonban az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú tárgyalás megismétlésére szükség nem volt, mivel ezen, a jelen peradatok alapján el nem dönthető ténynek az érdemi döntésre kihatása nem volt.

A felperes a **R.** gépkocsi 1/2-ére alapított tulajdoni igénye jogcímét a 66. sorszám alatti előkészítő iratában akként módosította, hogy arra nem ajándék visszakövetelése jogcímén, hanem a tulajdonjogát állítva formált jogot azon indokkal, hogy azt a házastársi vagyonszösségből vásárolták az I. rendű alperes nevére, de saját részére, a vételárat ő fizette ki, az autót kezdetektől fogva ő birtokolta, és az ingó tulajdonjogának megszerzése írásbeliséghez nem kötött.

Az ítéletábra a felperes ezen kereseti követelését, indokaira is kiterjedően megalapozottnak találta.

A közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény 5. §-ának (1) bekezdés b) pontja és a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról rendelkező 35/2000. (XI. 30.) PM. rendelet (a továbbiakban: R.) 71. §-ának (1) és (4) bekezdése értelmében a törzskönyv csak az ellenkező bizonyításáig bizonyítja a törzskönyvet birtokló jogszerű tulajdonjogát. Miután az adásvételi szerződés a lízingbe adóval az I. rendű alperes nevében kötött, szükségszerűen a gépkocsi forgalomba helyezésekor a törzskönyvet az ő nevére állították ki, ám a vételár teljes kiegyenlítéséig az R. 74. §-ának (3)-(4) bekezdése alapján a törzskönyvnek még csak nem is az I. rendű alperes, hanem a lízingbe adó lehetett a jogszerű birtokosa, az I. rendű alperes maga is azzal védekezett, hogy a teljes vételár kifizetéséig a gépkocsi felett őt rendelkezési jog nem illette meg, emiatt a felperessel üzembentartói szerződést sem köthetett.

A törzskönyv birtoklása a jármű közúti forgalomban részvételének nem feltétele, a forgalmi engedély pedig az R. 77. §-ának (1) bekezdése értelmében a tulajdonjogot nem, csak a jármű közúti forgalomban történő részvételének jogszerűségét igazolja. Az I. rendű alperes védekezésében hivatkozott ezen okiratok tehát önmagukban a **R.** gépkocsira a tulajdon szerzését és a tulajdonjogát nem igazolják.

A Ptk. 365. §-ának (1) bekezdése értelmében adásvételi szerződés alapján az eladó köteles a dolog tulajdonát a vevőre átruházni és a dolgot a vevő birtokába bocsátani, a vevő pedig köteles a vételárat megfizetni és a dolgot átvenni.

A törvény e megfogalmazásából következően az adásvétel valamely dolog tulajdonának a vételár megfizetése, tehát pénz ellenében történő átruházása.

Az adásvételi szerződés lényeges elemei a feleknek, a szerződés tárgyának, a vételárnak, valamint a dolog tulajdona átruházására irányuló szándéknak a kinyilvánítása. Mindebből következően különbséget kell tenni az adásvételi szerződés létrejötte és e szerződés alapján az adásvétel tárgyára vonatkozó tulajdonjog megszerzése között. Az adásvételi szerződés a felek megállapodásával jön létre, ehhez nem szükséges a szolgáltatás tárgyának átadása. Erre a tulajdonjog megszerzéséhez van szükség. A tulajdonjog nem a

szerződés megkötésével, hanem a dolog átadásával száll át az eladóról a vevőre. (Polgári Törvénykönyv magyarázata: KER-SZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2004., II. kötet, 1408. oldal.)

A gépkocsira 2000. október 9-én a VI. rendű alperes adott megrendelést, az eladóval a vételárban, a szerződési feltételekben, a vételár megfizetésének kiegyenlítési módjában is ő állapodott meg és az előleget is ő fizette ki. A megrendelés alapján létrejött adásvételi szerződést és a finanszírozási szerződést nem vitásan az I. rendű alperes írta alá, a vételárat - a VI. rendű alperes elköltözésekor még fennálló néhány lízingdíj részlet kivételével - a felperes fizette ki a közös vagyonból, mind a gépkocsi átvételekor ő teljesített, mind az egyes részletek megfizetésekor. Ez utóbbit bizonyítja, hogy a befizetési bizonylatokat ő birtokolja, amely ténynek a bizonyítási eljárásban a felperes javára történő értékelését illetően - megismétlését mellőzve - az ítéletábra visszautal a lakáshitel törlesztő részletei befizetési bizonylatainak felperesi birtoklásával kapcsolatosan kifejtett indokokra.

Az I. rendű alperes a pusztá állításon túl vételár megfizetésére történeti tényállást sem adott elő, fedezetet, megtakarítást nem igazolt és nem vitatta, hogy az átvételkor esedékes vételárrészlet megfizetését a felperes teljesítette. A felperes volt az, aki előadta, hogy az átvételkor 1.500.000 Ft-ot kellett megfizetni, és igazolta, hogy 2000. október 10-én a 2003. május 24-i lejáratú államkötvényből még fennálló 1.100.000 Ft névértékű államkötvényt értékesítette, és ezért 1.114.300 Ft kifizetésben részesült, és az egyenlege nullára futott. Bizonyította továbbá, hogy 2000. október 30-án befizetett még 407.600 Ft vételár különbözetet. Az I. rendű alperes ugyan hivatkozott arra, hogy 150.000 Ft-ért Skoda személygépkocsit és 550.000 Ft-ért Fiat Unó gépkocsit értékesített, ezen értékesítések azonban a felek egyező előadása szerint a **R.** átvételét és a vételár fenti kiegyenlítését követően történtek, s az I. rendű alperes semmivel nem bizonyította, hogy a gépkocsik eladási árát a felperesnek a **R.** vételárába egyáltalán a felperes teljesítette kifizetést neki átadta volna.

Az illetékhivatalhoz 2001. január 15-i kelettel benyújtott kérelmében a saját és felesége nettó jövedelmét a családi pótlékkal együtt 108.705 Ft-ban jelölte meg, ami aligha nyújtott fedezetet a 71.000 Ft-os lízingdíjra, a gépjármű casco és kötelező felelősség biztosítására, valamint a család megélhetésére. Jóllehet a felperes és felesége ekkor már nyugdíjas volt, és a kettőjük nyugdíjának együttes 112.031 Ft-os összege alig haladta meg az I. rendű alperes családjának havi nettó jövedelmét, mindezek ellenére 2003. május 20-án a VI. rendű alperessel 3.724.454 Ft közös megtakarításuk volt, míg az I. rendű alperes semmilyen megtakarítást nem igazolt. Ez arra enged következtetni, hogy a felperesnek és házastársának a nyugdíjuk mellett más jövedelemforrásuk is volt, a gépkocsi vételárának megfizetésére fedezetet ők igazoltak.

A gépkocsi vételekor a felperesnek és házastársának már közös tulajdonában volt egy 17 éves Volkswagen Jetta gépkocsi, amit viszont az I. rendű alperes használt. Nincs életszerű és logikus magyarázat arra, hogy az I. rendű alperes a családjá fentiek szerinti nettó jövedelme mellett a felperes és házastársa használatára miért vásárolt volna közel 4.000.000 Ft-os ráfordítással egy új **R.** gépkocsit, amikor ő egy 17 éves Volkswagen Jetta gépkocsival járt, és előadása szerint más használt autója is volt, amit viszont értékesített. Nyilvánvaló, hogy amennyiben ténylegesen ő lett volna a gépkocsi vevője, úgy nem azt, hanem egy használt autót, akár a felperesek közös tulajdonát képező autót bocsátotta volna a felperes birtokába és használatába, tekintettel arra is, hogy a futásteljesítmény

által is igazoltan a felperes gépkocsi használata nem volt túl gyakori, az I. rendű alperes állítása szerint alapvetően a VI. rendű alperes kezelésre, orvoshoz szállítására korlátozódott leginkább. Erre a célra pedig nyilvánvalóan a használt gépkocsi is alkalmas lett volna.

Mindezeket mérlegelve az ítéltábla arra a meggyőződésre jutott, hogy miután a felperes birtokolta a gépkocsit és a vételárat is ő fizette meg, azt a felperes és felesége vásárolta a saját használatukra. Egy családként éltek, annak nem tulajdonítottak különösebb jelentőséget, hogy a gépkocsi iratai kinek a nevére szóltak, mint ahogy a Volkswagen Jetta meg a VI. rendű alperes nevéen volt nyilvántartva.

A használati megállapodásra csak a közúti igazgatási eljárásban a gépjármű jogszerű birtoklása igazolásához volt szükség, a feleknek haszonkölcsön szerződés megkötésére irányuló tényleges akarata nem volt.

A kifejtettek miatt a **R.** gépkocsi a felperes és a VI. rendű alperes közös tulajdona, annak 1/2 része házastársi vagyontársaság jogcímén a felperes tulajdona, s a Ptk. 140. §-ának (1) bekezdése alapján a tulajdonostársak mindegyike jogosult a dolog birtoklására és használatára, s e jogot azonban egyik tulajdonostárs sem gyakorolhatja a többiek jogainak és a dologhoz fűződő törvényes érdekeinek sérelmére.

Ezért a felperest megilleti a birtoklás és a használat joga, az ellen a VI. rendű alperes nem tiltakozott, a gépkocsi birtoklására és használatára ő igényt nem tartott, arra fizikai és lelki állapotnál fogva nem is lenne képes.

Mindezek miatt az I. rendű alperes 2006. október 30. napjától a gépjárművet jogalap nélkül birtokolja, ezért azt a Ptk. 193. §-ának (1) bekezdése alapján köteles a birtoklásra jogosult felperesnek kiadni.

A VI. rendű alperes elköltözését követően teljesített lízingdíj részletek elszámolása a házastársak házassági vagyontársasági perére tartozó kérdés, a gépkocsi kiadásának nem akadálya.

Az ítéltábla az elsőfokú bíróságnak a keresetet elutasító rendelkezését a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján a kifejtett indokok szerint részben változtatta meg a gépkocsi tekintetében a rendelkező rész szerint, ezt meghaladóan a keresetet elutasító rendelkezést az indokolásnak a fentiek szerinti módosításával és kiegészítésével helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság a 32/2003. (VIII. 22.) IM. sz. rendelet 1. § (1) bekezdés és 3. § (2) bekezdés b) pontja alapján határozta meg a jogszabály szerint megállapítható maximumban a felperes által az alpereseknek egyetemlegesen fizetendő perköltség összegét. Az ítéltábla a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján a felperest terhelő elsőfokú perköltség összegét a részbeni pernyertességére, valamint a hivatkozott IM. rendelet (6) bekezdését is alkalmazva a rendelkező rész szerint leszállította, figyelemmel arra, hogy az elsőfokú eljárás döntően a körül folyt, hogy történt-e vagy sem a felperes és házastársa részéről ajándékozás, és e kérdésben a felperes bizonyult szavahihetőnek, jóllehet a marasztalásban csak kis részben lett pernyertes.

Az ítéltábla a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése és a hivatkozott IM. rendelet 3. §-ának (2) bekezdés a) és b) pontja, (5) és (6) bekezdése alkalmazásával kötelezte a felperest a

fellebbezési eljárásban kifejtett jogi tevékenységgel is arányos mérsékeltebb összegű fellebbezési eljárási költség megfizetésére a rendelkező rész szerint, arra is figyelemmel, hogy a felperesi fellebbezés hivatkozásai nagyobb terjedelemben bizonyultak megalapozottnak, mint ahogy az az alperesek marasztalásában megjelenik.

A felperes részleges pernyertességére eső, a maximális illetéken belül a sikeres kereseti kérelem pertárgy értékével arányos kereseti és fellebbezési illetéket az alperesek a felperes illeték-feljegyzési jogára figyelemmel a 6/1986. (VI. 26.) IM. sz. rendelet 13. §-ának (2) bekezdése és 15. §-ának (1) és (3) bekezdései alapján kötelesek az államnak megtéríteni, míg a felperes által ugyanezen jogszabályhelyek alapján az államnak megtérítendő kereseti illeték összegét az alperesek illetékviselési kötelezettségével leszállította, és ugyanilyen összegben kötelezte a fellebbezési illeték megfizetésére is.

D e b r e c e n, 2010. február hó 11.

Dr. Csiki Péter sk. a tanács elnöke, Szabóné dr. Bélteky Erzsébet sk. előadó bíró, Süliné dr. Tózsér Erzsébet sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő